

BOSNA I HERCEGOVINA
Konkurencijsko vijeće

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
Конкуренијски савјет

Rješenje

po Zaključku o pokretanju postupka po službenoj dužnosti protiv Grada Banja Luka, Trg srpskih vladara 1, 78 000 Banja Luka i EKO TOPLANA Banja Luka d.o.o. Banja Luka, Bulevar vojvode Ž. Mišića 32, 78 000 Banja

Sarajevo
novembar, 2024. godine

Broj: UP-03-26-2-002-34/23
Sarajevo, 07.11. 2024. godine

Konkurencijsko vijeće BiH na osnovu člana 25. stav (1) tačka e), člana 42. stav (1) tačka c), člana 48. stav (1) tačka b) Zakona o konkurenciji („Službeni glasnik BiH“, br. 48/05, 76/07 i 80/09), u postupku pokrenutom po Zaključku o pokretanju postupka po službenoj dužnosti, broj: UP-03-26-2-002-14/23 od 24.04.2024. godine protiv Grada Banja Luka, Trg srpskih vladara 1, 78 000 Banja Luka i EKO TOPLANA Banja Luka d.o.o., Bulevar vojvode Ž. Mišića 32, 78 000 Banja Luka radi utvrđivanja postojanja zabranjenog sporazuma, u smislu člana 4. stav (1) tačka e) i člana 10. stav (2) tačka d) Zakona o konkurenciji, na 16. sjednici održanoj dana 07.11.2024. godine, je donijelo

R J E Š E N J E

1. Utvrđuje se da Grad Banja Luka, Trg srpskih vladara 1, 78 000 Banja Luka odredbama Odluke o općim uslovima za proizvodnju, isporuku i korištenje toplotne energije („Službeni glasnik Grada Banja Luka“, br. 2/18, 40/18 i 12/19) i odredbama Odluke o tarifnom sistemu sa Metodologijom obračuna isporučene toplotne energije („Službeni glasnik Grada Banja Luka“, br. 2/18 i 40/18) koje se tiču prethodnog pribavljanja saglasnost svih stanara Zajednice etažnih vlasnika, odnosno vlasnika objekta, u slučaju privremenog isključenje korisnika iz toplifikacijskog sistema, kao i odredbi koje se tiču obračuna i naplate naknade za vrijeme privremenog isključenja iz toplifikacijskog sistema sprječava, ograničava i narušava tržišnu konkurenciju na tržištu pružanja usluga distribucije i isporuke toplotne energije sistemom daljinskog grijanja u Banja Luci, a koji se odnose na zaključivanje takvih sporazuma kojima se druga strana uslovljava da prihvati dodatne obaveze koje po prirodi i običajima u trgovini nisu u vezi sa predmetom sporazuma, čime je počinio zabranjeni sporazum u smislu člana 4. stav (1) tačka e) Zakona o konkurenciji.
2. Smatraju se ništavnim (*ex lege*) odredbe koje se tiču prethodnog pribavljanja saglasnosti svih stanara Zajednice etažnih vlasnika, odnosno vlasnika objekta, u slučaju privremenog isključenja korisnika iz toplifikacijskog sistema kao i odredbi koje se tiču obračuna i naplate naknade za vrijeme privremenog isključenja iz toplifikacijskog sistema Odluke o općim uslovima za proizvodnju, isporuku i korištenje toplotne energije („Službeni glasnik Grada Banja Luka“, broj 2/18, 40/18 i 12/19) i Odluke o tarifnom sistemu sa Metodologijom obračuna isporučene toplotne energije („Službeni glasnik Grada Banja Luka“, broj 2/18 i 40/18), u skladu sa odredbama člana 4. stav (2) Zakona o konkurenciji.
3. Nalaže se Gradu Banja Luka, Trg srpskih vladara 1, 78 000 Banja Luka, da odmah, a najkasnije u roku od 120 (stotinudvadeset) dana od dana prijema ovog Rješenja, uskladi odredbe koje se tiču prethodnog pribavljanja saglasnosti svih stanara Zajednice etažnih vlasnika, odnosno vlasnika objekta, u slučaju privremenog isključenja korisnika iz toplifikacijskog sistema, kao i odredbi koje se tiču obračuna i naplate naknade za vrijeme privremenog isključenja iz toplifikacijskog sistema, Odluke o općim uslovima za proizvodnju, isporuku i korištenje toplotne energije („Službeni glasnik Grada Banja Luka“, broj 2/18, 40/18 i 12/19) i Odluke o tarifnom sistemu sa Metodologijom obračuna isporučene toplotne energije („Službeni glasnik

Grada Banja Luka“, br. 2/18 i 40/18) sa Zakonom o konkurenciji, odnosno sa tačkom 1. i 2. dispozitiva ovog Rješenja, te u ostavljenom roku dostave dokaze o izvršenju istih.

4. Izriče se novčana kazna Gradu Banja Luka, Trg srpskih vladara 1, 78 000 Banja Luka, zbog kršenja odredbi iz člana 4. stav (1) tačka e) Zakona o konkurenciji, utvrđene u tački 1. ovog Rješenja, u visini od 20.000,00 KM (dvadesethiljada KM), u skladu sa odredbom člana 48. stav (1) tačka a) Zakona o konkurenciji, koju je dužan platiti u roku od 15 (petnaest) dana od prijema ovog Rješenja.
5. Utvrđuje se da je privredni subjekt EKO TOPLANA Banja Luka d.o.o., Bulevar vojvode Ž. Mišića 32, 78 000 Banja Luka zloupotrijebio dominantan položaj na tržištu pružanja usluga distribucije i isporuke toplotne energije sistemom daljinskog grijanja u Banja Luci, primjenom odredbi Odluke o opštim uslovima za proizvodnju, isporuku i korištenje toplotne energije („Službeni glasnik Grada Banja Luka“, broj 2/18, 40/18 i 12/19) i Odluke o tarifnom sistemu sa Metodologijom obračuna isporučene toplotne energije („Službeni glasnik Grada Banja Luka“, broj 2/18 i 40/18) koje se tiču prethodnog pribavljanja saglasnost svih stanara Zajednice etažnih vlasnika, odnosno vlasnika objekta, u slučaju privremenog isključenja korisnika iz toplifikacijskog sistema, kao i odredbi koje se tiču obračuna i naplate naknade za vrijeme privremenog isključenja iz toplifikacionog sistema, što predstavlja uslovljavanje druge strane da prihvati dodatne obaveze koje po svojoj prirodi nemaju veze s predmetom sporazuma, u skladu sa odredbama člana 10. stav (2) tačka d) Zakona o konkurenciji.
6. Nalaže se privrednom subjektu EKO TOPLANA Banja Luka d.o.o., Bulevar vojvode Ž. Mišića 32, 78 000 Banja Luka da odmah po prijemu ovog Rješenja, prestane sa primjenom odredbi članova Odluke o opštim uslovima za proizvodnju, isporuku i korištenje toplotne energije („Službeni glasnik Grada Banja Luka“, broj 2/18, 40/18 i 12/19) i Odluke o tarifnom sistemu sa Metodologijom obračuna isporučene toplotne energije („Službeni glasnik Grada Banja Luka“, broj 2/18 i 40/18) koje se tiču prethodnog pribavljanja saglasnost svih stanara Zajednice etažnih vlasnika, odnosno vlasnika objekta, u slučaju privremenog isključenje korisnika iz toplifikacionog sistema, kao i odredbi koje se tiču obračuna i naplate naknade za vrijeme privremenog isključenja iz toplifikacionog sistema, te da dostavi dokaze o izvršenju.
7. Izriče se novčana kazna privrednom subjektu EKO TOPLANA Banja Luka d.o.o., Bulevar vojvode Ž. Mišića 32, 78 000 Banja Luka zbog kršenja odredbi iz člana 10. stav (2) tačka d) Zakona o konkurenciji, utvrđene u tački 5. ovog Rješenja, u visini od 7.500,00 KM (sedamhiljadaipetstotina KM), u skladu sa odredbom člana 48. stav (1) tačka b) Zakona o konkurenciji, koju je dužan platiti u roku od 15 (petnaest) dana od prijema ovog Rješenja.
8. Ukoliko Grad Banja Luka, Trg srpskih vladara 1, 78 000 Banja Luka i EKO TOPLANA Banja Luka d.o.o., Bulevar vojvode Ž. Mišića 32, 78 000 Banja Luka ne uplate izrečene novčane kazne iz tački 4. i 7. u ostavljenom roku, ista će se naplatiti prinudnim putem, uz obračunavanje zatezne kamate za vrijeme prekoračenja roka prema važećim propisima Bosne i Hercegovine.
9. Ovo Rješenje je konačno i bit će objavljeno u „Službenom glasniku BiH“, službenim glasilima entiteta i Brčko distrikta Bosne i Hercegovine.

O b r a z l o ž e n j e

Konkurencijsko vijeće je dana 13.01.2023. godine pod brojem: UP-03-26-2-002-1/23 zaprimilo, Zahtjev fizičkog lica, čiji je identitet poznat Konkurencijskom vijeću, protiv privrednog subjekata EKO TOPLANE Banja Luka d.o.o. Banja Luka (u daljem tekstu: EKO TOPLANE Banja Luka) zbog sprječavanja, ograničavanja i narušavanja tržišne konkurencije na tržištu isporuke toplotne energije u Gradu Banja Luka u skladu sa odredbama člana 4 stav (1) i (2) i člana 10. stav (2) Zakona o konkurenciji.

U Zahtjevu se u bitnom navodi sljedeće:

- Da je fizičko lice koje je podnijelo Zahtjev bio korisnik grijanja Toplane a.d. Banja Luka i sa istim je imao zaključen ugovor o isporuci toplotne energije;

Iz medija je saznao da će poslove grijanja u gradu Banjoj Luci početi da radi privatna firma - EKO TOPLANE. d.o.o. Banja Luka koji su na osnovu Ugovora o strateškom partnerstvu broj 12-G-1540/17 od 30.05.2017. godine određeni kao preduzeće koje će se baviti proizvodnjom i isporukom toplotne energije na teritoriji Grada Banja Luka;

Prethodno je ove poslove obavljala Toplana a.d. Banja Luka koje i danas postoji. U pogledu navedenog, prema navodima iz Zahtjeva, upitna je zakonitost navedenog ugovora, kao i svih radnji koje su slijedile kao posljedica realizacija navedenog ugovora, a imajući u vidu odredbe Zakona o javnim preduzećima, te Zakona o komunalnim djelatnostima.

EKO TOPLANE Banja Luka je jedini pružalac usluge isporuke toplotne energije, te shodno tome jedini ima mogućnost naplate za pružanje navedene usluge, odnosno jedini za navedenu uslugu korisnicima ispostavlja račune u skladu sa Odlukom o općim uslovima za proizvodnju, isporuku i korištenje toplotne energije broj 07-013-13/18 od 31.01.2018. godine i Odlukom o tarifnom sistemu sa metodologijom obračuna isporučene toplotne energije broj 07-013-14/18 od 31.01.2018. godine.

Shodno navedenom, navodi se u Zahtjevu, nesporno je da navedeno privredno društvo ima vladajući položaj na tržištu isporuke toplotne energije na području Grada Banja Luka, odnosno ima zakonski monopol budući da navedeno privredno društvo predmetnu uslugu obavlja na osnovu isključivih prava određenih odlukom Grada Banja Luka.

Grad Banja Luka je donio Odluku o općim uslovima za proizvodnju, isporuku i korištenje toplotne energije broj 07-013-13/18 od 31.01.2018. godine kao i Odluku o tarifnom sistemu sa Metodologijom obračuna isporučene toplotne energije broj 07-013-14/18 od 31.01.2018. godine.

U Zahtjevu se, između ostalog, dalje navodi i da je:

- Odredbama člana 6. stav 1 tačka e) Odluke propisano da korisnik usluge mora pribaviti saglasnost TOPLANE u slučaju privremenog izdvajanja iz toplifikacijskog sistema, odnosno da isti ne može da otkáže uslugu TOPLANE kada to želi;
- Odredbama člana 22. stav 1 Odluke propisano je da se korisnik ne može isključiti sa grijanja bez saglasnosti ostalih korisnika u objektu i davaoca usluge. Ovakvim postupanjem se onemogućava korisnik da u svom stanu, koji se nalazi u njegovoj svojini, određuje šta, kako i kada će koristiti za zagrijavanje iste;
- Odredbama člana 61. stav 3 Odluke propisano je da korisnik usluge mora da plati troškove privremene obustave isporuke toplotne energije i da redovno plaća troškove distribucije po instalisanjoj snazi u skladu sa Tarifom za vrijeme privremenog isključenja sa grijanja.

Smatrajući potrebnim Konkurencijsko vijeće se dana 25.04.2023. godine aktom broj: UP-03-26-2-002-4/23 obratilo privrednom subjektu EKO TOPLANE Banja Luka zatraživši sljedeće informacije i to:

- da li korisnik usluge snabdijevanja grijanja mora pribaviti saglasnost EKO TOPLANA Banja Luka u slučaju izdvajanja iz toplifikacijskog sistema, odnosno može li da otkáže uslugu u slučaju da želi,
- da li se korisnik može isključiti sa grijanja bez saglasnosti ostalih korisnika u objektu te i
- da li korisnici usluga mogu uticati na izmjene Odluke o tarifnom sistemu sa metodologijom obračuna isporučene toplotne energije, obzirom da se Tarifa mijenja na osnovu prijedloga Toplana.

U odgovoru koji je uslijedio od strane EKO TOPLANE Banja Luka (podnesak broj: UP-03-26-2-002-5/23 od 08.05.2023. godine) ističe se da je postupak izdvajanja korisnika sa centralnog toplifikacionog sistema definisan je odredbama člana 22. i 23. Odluke o općim uslovima za proizvodnju, isporuku i korištenje toplotne energije („Službeni glasnik Grada Banja Luka“, broj 2/18 i 12/19).

U članu 22. stav 1. definisano je da se korisniku usluge može na njegov pismeni zahtjev odobriti izdvajanje (isključenje), ako to tehničke mogućnosti omogućavaju.

Članom 22. stav 4. Odluke definisani su uslovi za isključenje korisnika ukoliko tehničke mogućnosti ne omogućavaju potpuno isključenje zbog prolaska cijevi kroz prostor korisnika, a koje napajaju druge korisnike toplotnom energijom.

U tom slučaju korisniku usluge se može na njegov pismeni zahtjev odobriti isključenje uz prethodno pribavljenu saglasnost svih stanara ZEV-a, odnosno vlasnika objekta, na način da prihvati jedan od tri ponuđena modaliteta, definisana tačkama a), b) i v).

Zakon o komunalnim djelatnostima („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 124/11 i 100/17), u članu 9 a, stav 2. definisao je da se korisniku može na njegov zahtjev odobriti da ne koristi neku komunalnu uslugu ili prestanak njenog korištenja, odnosno korisnik ima pravo na raskid ugovora ako davalac te usluge ne može obezbijediti propisani kvalitet, ako tehničke karakteristike sistema ne omogućavaju njeno korišćenje ili ako za korisnika postoje bolja tehnička i ekonomski povoljnija rješenja, pod uslovom da to ne škodi drugim korisnicama.

Na osnovu člana 82. stav 2. Zakona o lokalnoj samoupravi („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 97/16), člana 6. i člana 9. stav 3. i 4. Zakona o komunalnim djelatnostima („Službeni glasnik Republike Srpske“, br. 124/11 i 100/17), člana 32. Statuta Grada Banja Luka („Službeni glasnik Grada Banja Luka“, br. 25/05, 30/07, 17/12, 20/14, 39/16 i 26/17) i člana 12. Ugovora o strateškom partnerstvu, broj 12-G-1540/17 od 30.05.2017. godine donošenje Odluke o tarifnom sistemu sa Metodologijom obračuna isporučene toplotne energije je u nadležnosti Skupštine grada Banja Luka.

U članu 6. Zakona o komunalnim djelatnostima stoji da jedinica lokalne samouprave obezbjeđuje organizovano obavljanje komunalnih djelatnosti, a svojom odlukom detaljnije propisuje kako sve uslove, tako i jedinicu obračuna za svaku vrstu komunalne usluge i način naplate komunalnih usluga.

EKO TOPLANE Banja Luka, kao davalac komunalne usluge proizvodnje, isporuke i korištenje toplotne energije napominje da korisnik koji želi da se izdvoji sa sistema centralnog grijanja mora da ispuni uslove propisane odredbama člana 22. Odluke za koju je i Ustavni sud Republike Srpske u svojoj odluci koja je objavljena u Službenom glasniku RS broj 82/19 od 04.10.2019. godine zauzeo stav da je procedura za izdvajanje sa toplifikacionog sistema propisana Odlukom o opštim uslovima za proizvodnju, isporuku i korišćenje toplotne energije, ustavna i zakonita.

Aktom broj: UP-03-26-2-002-6/23 od 17.05.2023. godine od EKO TOPLANE Banja Luka je zatraženo dodatno pojašnjenje i to:

- da li je uslov *sine qua non* za isključenje, u svakom slučaju i svaki put, saglasnost ostalih stanara objekta te se bez dobijanja saglasnosti ne može ni pristupiti izboru jednog od tri modaliteta iz gore pomenutog člana Odluke; zašto je uopće potrebna saglasnost te molimo pojašnjenje pravnog/ tehničkog osnova za traženje istog;
- u kojem procentu se mora obezbijediti suglasnost stanara, odnosno da li 100% sve stambene jedinice objekta (svi stanari) objekta moraju dati saglasnost na isključenje;
- da pojasne modalitet pod a) člana 22. stav 4. Odluke, odnosno šta isti u praktičnom smislu znači.

Odgovor EKO TOPLANE Banja Luka zaprimljen je dana 29.05.2023. godine podneskom pod brojem: UP-03-26-2-002-7/23 te se u istom navodi:

- potrebna je saglasnost za isključenje svih stanara, odnosno vlasnika objekta;
- modalitet pod a) člana 22. stav 4. Odluke podrazumijeva da se u slučaju nepotpunog isključenja obračun potrošnje vrši po dostavljenom stručnom mišljenju koje o trošku korisnika sačinjava stručno lice ovlašteno za takvu vrstu posla, a iz istog je vidljivo koliko toplotne energije u prostoru korisnika daju postojeći vodovi, samim tim po dostavljenom obračunu od strane stručnog lica vrši se obračun isporučene toplotne energije te u skladu sa istim ispostavljaju mjesečni računi.

Ponovljeno je da je donosilac Odluke Skupština Grada Banja Luka te da tumačenje odredbi iste najadekvatnije može dati organ koji je Odluku i donio.

Aktom broj: UP-03-26-2-002-8/23 od 06.06.2023. godine od Skupštine Grada Banja Luka zatraženo je pojašnjenje:

- koje je pravno/ tehničko uporište, ali i stvarna potreba da se zahtjeva traženje saglasnosti ostalih korisnika u objektu u slučaju kada se korisnik usluge snabdijevanja grijanja želi izdvojiti iz toplifikacijskog sistema, odnosno da bez dobijanja saglasnosti stanara ne može ni pristupiti izboru jednog od tri modaliteta iz člana 22. stav 4. Odluke o općim uslovima za proizvodnju, isporuku i korištenje toplotne energije.

Odgovor Grada je zaprimljen dana 19.06.2023. godine podneskom pod brojem: UP-03-26-2-002-9/23 te se u istom navodi:

- da je odredba člana 22. Odluke o općim uslovima za proizvodnju, isporuku i korištenje toplotne energije više puta preispitivana pred Ustavnim sudom Republike Srpske te je Sud ocijenio da je odnos davaoca i korisnika usluge u okviru zakonom utvrđenog ovlaštenja;
- nova gradska administracija je prepoznala potrebu za izmjenama regulisanja predmetne oblasti te će zahtjevi i primjedbe građana biti razmotrene prilikom izrade izmjene predmetne Odluke.

Aktom broj: UP-03-26-2-002-10/23 od 19.07.2023. godine od EKO TOPLANE Banja Luka je zatraženo dodatno pojašnjenje u kontekstu činjenice da je uslov za isključenje, svaki put, dobijanje saglasnosti ostalih stanara objekta:

- koja je procedura ukoliko vlasnik/korisnik stana ne plaća uslugu grijanja – da li isti posljedično bude isključen sa toplifikacijskog sistema grijanja te da li, u tom slučaju, EKO TOPLANE BANJA LUKA d.o.o. Banja Luka pribavljaju saglasnost ostalih stanara objekta (ako se tehničkim razlozima pravda potrebe dobivanja saglasnosti ostalih stanara objekta).

Odgovor EKO TOPLANE BANJA LUKA d.o.o. Banja Luka je zaprimljen dana 31.07.2023. godine podneskom pod brojem: UP-03-26-2-002-11/23 te se u istom navodi:

- EKO TOPLANE BANJA LUKA d.o.o. Banja Luka su također dužne da poštuju odredbe čl. 22. i 23. Odluke o općim uslovima za proizvodnju, isporuku i korištenje toplotne energije s tim da isti imaju zakonsku obavezu da svoja potraživanja ostvaruju putem prinudne naplate pred nadležnim sudom koji donosi konačnu odluku kako u izvršnom tako i parničnom postupku.

Aktom broj: UP-03-26-2-002-12/23 od 09.11.2023. godine od Grada Banja Luka zatražena je informacija da li su poduzeta određena pravna postupanja obzirom da je u podnesku Grada Banja Luka broj: 05-370-4254/2023 od 15.06.2023. godine navedeno da je nova gradska administracija prepoznala potrebu za izmjenama regulisanja predmetne oblasti te će zahtjevi i primjedbe građana biti razmotrene prilikom izrade izmjene Odluke o općim uslovima za proizvodnju, isporuku i korištenja toplotne energije.

Odgovor Grada je zaprimljen dana 05.12.2023. godine podneskom pod brojem: UP-03-26-2-002-13/23 te se u istom navodi:

- Odluka o općim uslovima za proizvodnju, isporuku i korištenja toplotne energije je više puta preispitivana pred Ustavnim sudom Republike Srpske te se pristupilo razmatranju zahtjeva i primjedbi korisnika grijanja i izradi Odluke o izmjenama i dopunama Odluke o općim uslovima za proizvodnju, isporuku i korištenja toplotne energije, a kojim bi se uvažili svi stavovi Suda te se očekuje donošenje i usvajanje iste od strane Skupštine grada u skorijem vremenskom periodu.

Što se tiče samog Podnosioca zahtjeva, isti je u skladu sa članom 31. stav (2) Zakona o konkurenciji i člana 60 stav (2) Zakona o upravnom postupku, odustao od zahtjeva.

1. Postupak po Zaključku o pokretanju postupka po službenoj dužnosti

Konkurencijsko vijeće je izvršilo analizu odredbi Odluke o općim uslovima za proizvodnju, isporuku i korištenje toplotne energije i Odluke o tarifnom sistemu sa Metodologijom obračuna isporučene toplotne energije koje je donijela Skupština Grada Banja Luka te primjenu istih od strane EKO

TOPLANE Banja Luka kojim se uslovljava odobravanja izdvajanja iz centralnog toplifikacijskog sistema saglasnošću za izdvajanje svih stanara Zajednice etažnih vlasnika, odnosno vlasnika objekta, na način da prihvati jedan od tri ponuđena modaliteta kao i u dijelu obračuna i plaćanje naknade za vrijeme privremenog isključenja iz toplifikacijskog sistema. Na osnovu navedenog, ocijenilo je da postoji osnovana sumnja o postojanju ograničavanja, sprečavanja i narušavanja tržišne konkurencije, u smislu člana 4. stav (1) tačke e) i člana 10. stav (2) tačke d) Zakona, te je u skladu sa članom 32. stav (1) Zakona, donijelo Zaključak o pokretanju postupka po službenoj dužnosti broj: UP-03-26-2-002-14/23 od 24.04.2024. godine (u daljem tekstu: Zaključak) protiv Grada Banja Luka, Trg srpskih vladara 1, 78 000 Banja Luka i EKO TOPLANA Banja Luka d.o.o. Banja Luka, Bulevar vojvode Ž. Mišića 32, 78 000 Banja Luka radi utvrđivanja postojanja zabranjenog sporazuma, u smislu člana 4. stav (1) tačka e) i člana 10. stav (2) tačka d) Zakona o konkurenciji.

U skladu sa članom 33. stav (1) Zakona, Konkurencijsko vijeće je istog dana dostavilo predmetni Zaključak na očitovanje Gradu Banja Luka u prilogu akta broj: UP-03-26-2-002-18/23 i EKO TOPLANA Banja Luka u prilogu akta broj: UP-03-26-2-002-19/23. Istovremeno, od Grada Banja Luka zatraženo je da Konkurencijsko vijeće informišu da li je došlo do izmjena po pitanju regulisane oblasti u Zaključku kao i da dostave budžet Grada Banja Luka za 2023. godinu. Od EKO TOPLANA Banja Luka zatražen je primjerak ugovora o raskidu između EKO TOPLANE Banja Luka i korisnika, kako za pravna tako i za fizička lica, primjerak računa kod privremenog isključenja između EKO TOPLANE Banja Luka i korisnika, kako za pravna tako i za fizička lica kao i godišnji finansijski izvještaj privrednog subjekta EKO TOPLANE Banja Luka za 2023. godinu.

Traženu dokumentaciju, kao i odgovore na Zaključak, Grad Banja Luka i EKO TOPLANE Banja Luka su dostavili podnescima koji su zaprimljeni pod brojem: UP-03-26-2-002-20/23, UP-03-26-2-002-21/23 i UP-03-26-2-002-22/23 dana 20.05.2024. godine navodeći u bitnom sljedeće:

- U svom Odgovoru Grad Banja Luka se poziva na obavljanje svoje nadležnosti u skladu sa odredbama Ustava Republike Srpske, Zakona o lokalnoj samoupravi, Zakona o komunalnoj djelatnosti, Zakona o održavanju zgrada i Zakona o stvarnim pravima Republike Srpske; Skupština Grada Banja Luka je saglasno odredbama Zakona o lokalnoj samoupravi i Zakona o komunalnim djelatnostima donijela Odluku o povjeravanju obavljanja komunalne djelatnosti broj 07-013-15/18 kojim je subjektu EKO TOPLANE BANJA LUKA povjerila obavljanje djelatnosti proizvodnje, isporuke i naplate toplotne energije kao i unaprjeđenje poslovanja kroz sistem daljinskog grijanja na području Grada Banja Luka; shodno gore navedenim zakonskim odredbama Skupština Grada Banja Luka je donijela Odluku o općim uslovima za proizvodnju, isporuku i korištenje toplotne energije; Grad Banja Luka je regulisao predmetnu oblast, vodeći računa o specifičnostima izrađenih sistema centralnog grijanja na teritoriji Grada propisao mogućnost isključenja ako to tehničke karakteristike dozvoljavaju; ako ne dozvoljavaju ponudio je tri modaliteta na izbor korisniku koji želi da se isključi iz istog, a vodeći računa o pravima ostalih korisnika centralnog grijanja; u prilogu je dostavljen Budžet Grada Banja Luka za 2023. godinu,
- Ustavnom sudu Republike Srpske su nekoliko puta podnošene inicijative za pokretanje postupka za ocjenjivanje ustavnosti i zakonitosti člana 22. stav 1. i stav 4. Odluke o općim uslovima za proizvodnju, isporuku i korištenje toplotne energije; također, odlučivao je o ustavnosti i zakonitosti i članova 14. i 24. Odluke o tarifnom sistemu sa Metodologijom obračuna isporučene toplotne energije te članova 5. i 8. Odluke o tarifnom sistemu sa Metodologijom obračuna isporučene toplotne energije; Sud je ocijenio da pribavljanje saglasnosti svih stanara ZEV-a/vlasnika objekata i prihvatanje jednog od ponuđenih tri modaliteta nije u suprotnosti sa zakonom; saglasno sa zakonskim ovlaštenjem jedinice lokalne samouprave da svojim aktom uredi prava i obaveze davaoca i korisnika ove komunalne usluge; Sud je našao da je propisivanje plaćanja dijela cijene grijanja utemeljeno na odredbama Zakona o komunalnim djelatnostima iz razloga što daljinski sistem grijanja u tehničko-tehnološkom smislu predstavlja složeni sistem u kojem pružanje ili ne pružanje usluge jednom korisniku može da ima posljedice i na pružanje usluga drugim korisnicima. Pošto je snabdijevanje

toplotnom energijom djelatnost od općeg interesa, obaveza davaoca usluge je i da nakon isključenja određenog korisnika svim ostalim korisnicima u istom objektu obezbijedi uredno i kontinuirano snabdijevanje, što znači da su korisnici međusobno povezani zajedničkim instalacijama pa dio unutrašnje instalacije korisnika koji je privremeno isključen, zbog ostalih korisnika mora biti u funkciji. Budući da i taj privremeno isključeni korisnik nastavlja da prima određenu količinu toplotne energije preko zajedničkih ugrađenih instalacija, utvrđivanje odgovarajuće obaveze plaćanja cijene ove komunalne usluge utvrđene na osnovu kriterijuma i mjerila iz Odluke o tarifnom sistemu sa Metodologijom obračuna isporučene toplotne energije, po ocjeni Suda nije nesaglasno sa zakonom.

Na kraju Odgovora se navodi da je članom 119 Ustava Republike Srpske propisano da su odluke Ustavnog suda opšteobavezne i izvršne na teritoriji Republike Srpske.

- Ugovor se smatra raskinutim danom potpisivanja zapisnika o isključenju obje strane, odnosno konstatovanjem da su ispunjeni uslovi propisani Odlukom (dostavljen je primjerak zapisnika o potpunom/nepotpunom isključenju, obzirom da ne postoji ugovor o raskidu); dostavljen je finansijski izvještaj privrednog subjekta EKO TOPLANE Banja Luka za 2023. godinu i primjerak računa kod privremenog isključenja za fizičko lice te informacija da ne postoji slučaj privremenog isključenja za pravna lica.

Dodatno, Konkurencijsko vijeće je aktima broj: UP-03-26-2-002-23/23 i broj: UP-03-26-2-002-24/23 od Grada Banja Luka i EKO TOPLANA Banja Luka dana 30.05.2024. godine zatražilo Odluku o povjeravanju obavljanja komunalne djelatnosti („Službeni glasnik Grada Banja Luka“, broj 2/18) i Ugovor o strateškom partnerstvu broj 12-G-1540/17 od 30.05.2017. godine kao i original ili propisno ovjerenu kopiju izvoda iz sudskog registra privrednog subjekta EKO TOPLANE BANJA LUKA d.o.o. Banja Luka kao i Ugovor o osnivanju EKO TOPLANE Banja Luka (OPU-876/2017).

Traženo je zaprimljeno dana 07.06.2024. godine podnescima broj: UP-03-26-2-002-25/23 i broj: UP-03-26-2-002-26/23.

2. Produženje roka za donošenje konačnog rješenja

Konkurencijsko vijeće je u toku provođenja postupka utvrdilo da je zbog osjetljivosti tržišta za utvrđivanje činjeničnog stanja i ocjenu dokaza potrebno izvršiti dodatne analize i prikupiti dodatnu dokumentaciju/podatke ocijenilo potrebnim da produži rok za donošenje konačnog rješenja za dodatna 3 (tri) mjeseca u smislu člana 41. stav (2) Zakona.

Zaključak o produženju roka za donošenje konačnog rješenja donesen je dana 01.08.2024. godine pod brojem: UP-03-26-2-002-27/23 koji je dostavljen strankama u postupku istog dana u prilogu akata broj: UP-03-26-2-002-28/23 i broj: UP-03-26-2-002-29/23.

3. Nastavak postupka

Konkurencijsko vijeće je aktom broj: UP-03-26-2-002-30/23 dana 08.08.2024. godine i aktom broj: UP-03-26-2-002-32/23 dana 30.08.2024. godine zatražilo od privrednog subjekta EKO TOPLANE Banja Luka da dostavi statističke podatke u vezi broja korisnika usluga/isključenih korisnika Toplana, na način da popune tabelu u prilogu akta kao i da Konkurencijskom vijeću terminološki pojasne šta se smatra „privremenim“ isključenjem (i suprotno od toga „trajnim“ isključenjem) korisnika iz toplifikacijskog sistema (shodno članu 61. Odluke), informaciju u koju od ovih kategorija spadaju potpuno i nepotpuno isključenje korisnika na koje se primjenjuje član 22. stav Odluke te da pojasne navod iz člana 22. stav (4) pod b) Odluke gdje stoji da u slučaju izolacije vodova „korisniku se dalje ne ispostavlja račun za toplotnu energiju“ ako je činjenica da se isključenim korisnicima dostavlja račun i naplaćuje naknada za distributivne troškove po instalisanjoj snazi (u prilog čega su EKO TOPLANE Banja Luka

Konkurencijskom vijeću dostavile i primjerak računa kod privremenog isključenja za fizičko lice broj: 854988-33059 4/2024).

Postupajući po traženom privredni subjekt EKO TOPLANE Banja Luka je dostavio podnesak dana 22.08.2024. godine koji je zaprimljen pod brojem: UP-03-26-2-002-31/23, a zatim i dopunu podneskom zaprimljenim dana 10.09.2024. godine pod brojem: UP-03-26-2-002-33/23.

4. Pravni okvir predmetnog postupka

Konkurencijsko vijeće je u toku postupka primijenilo odredbe Zakona o konkurenciji, Odluke o utvrđivanju relevantnog tržišta („Službeni glasnik BiH“, br. 18/06 i 34/10), Odluke o definisanju kategorija dominantnog položaja („Službeni glasnik BiH“, br. 18/06 i 34/10), kao i odredbe Zakona o upravnom postupku („Službeni glasnik BiH“, br. 29/02, 12/04, 88/07, 93/09, 41/13 i 53/16.), u smislu člana 26. Zakona o konkurenciji.

Također, Konkurencijsko vijeće uzelo je u obzir i odredbe Zakon o lokalnoj samoupravi („Službeni glasnik Republike Srpske“, br. 97/16, 36/19 i 61/21), Zakona o zaštiti potrošača u Republici Srpskoj („Službeni glasnik Republike Srpske“, br. 6/12, 63/14, 18/17 i 90/21), Statuta Grada Banja Luka („Službeni glasnik Grada Banja Luka“, br. 25/05, 39/07, 17/12, 20/14, 39/16 i 26/17), Zakona o komunalnim djelatnostima („Službeni glasnik Republike Srpske“, br. 124/11 i 100/17), Odluke o općim uslovima za proizvodnju, isporuku i korištenje toplotne energije („Službeni glasnik Grada Banja Luka“, br. 2/18, 40/18 i 12/19) i Odluke o tarifnom sistemu sa Metodologijom obračuna isporučene toplotne energije („Službeni glasnik Grada Banja Luka“, br. 2/18 i 40/18).

Konkurencijsko vijeće se u skladu sa članom 43. stav (7) Zakona, u svrhu ocjene datog slučaja, može koristiti sudskom praksom Evropskog suda pravde i odlukama Evropske komisije.

5. Relevantno tržište

Relevantno tržište, u smislu člana 3. Zakona, te čl. 4. i 5. Odluke o utvrđivanju relevantnog tržišta („Službeni glasnik BiH“, br. 18/06 i 33/10) čini tržište određenih proizvoda/ usluga koji su predmet obavljanja djelatnosti na određenom geografskom tržištu.

Prema odredbi člana 4. Odluke o utvrđivanju relevantnog tržišta, relevantno tržište proizvoda obuhvata sve proizvode i/ili usluge koje potrošači smatraju međusobno zamjenjivim s obzirom na njihove bitne karakteristike, kvalitet, namjenu, cijenu ili način upotrebe.

Prema odredbi člana 5. Odluke o utvrđivanju relevantnog tržišta, relevantno geografsko tržište obuhvaća cjelokupan ili značajan dio teritorija Bosne i Hercegovine na kojoj privredni subjekti djeluju u prodaji i/ili kupovini relevantne usluge pod jednakim ili dovoljno ujednačenim uslovima i koji to tržište bitno razlikuju od uslova konkurencije na susjednim geografskim tržištima.

Članom 4. stav (1) tačka 3) Zakona o komunalnim djelatnostima propisano da se pod snabdjevanje toplotnom energijom podrazumjevaju poslovi proizvodnje i distribucije toplotne energije (pare, vrele vode, tople vode, sanitarne tople vode i sl.) mrežom do podstanice korisnika, uključujući i podstanicu, odnosno glavni zaporni ventil ili zajednički mjerni instrument kod objekata kolektivnog stanovanja, odnosno mjerni instrument korisnika.

Skupština Grada Banja Luka je, s pozivom na član 82. stav 2. Zakona o lokalnoj samoupravi, član 7. stav 1. i član 10. Zakona o komunalnim djelatnostima, član 32. Statuta Grada Banja Luka i Ugovor o osnivanju EKO TOPLANE Banja Luka (OPU-876/2017) donijela Odluku o povjeravanju obavljanja komunalne djelatnosti („Službeni glasnik Grada Banja Luka“, br. 2/18). Prema tački I ove Odluke EKO TOPLANE Banja Luka obavlja djelatnost proizvodnje, isporuke i naplate toplotne energije, kao i unapređenje poslovanja kroz sistem daljinskog grijanja na području Grada Banja Luka.

Na osnovu navedenog, Konkurencijsko vijeće je u predmetnom postupku odredilo relevantno tržište kao tržište pružanja usluga distribucije i isporuke toplotne energije sistemom daljinskog grijanja.

Obzirom da se snabdijevanje toplotnom energijom vrši na području Banje Luke, relevantno tržište u geografskom smislu je utvrđeno kao geografsko područje Grada Banja Luka.

Slijedom navedenog, Konkurencijsko vijeće je odredilo da je relevantno tržište predmetnog postupka, tržište pružanja usluga distribucije i isporuke toplotne energije sistemom daljinskog grijanja na području Grada Banja Luka.

6. Regulisanje prava na ustupanje isporuke toplotne energije

Članom 3. tačka g) Zakona o komunalnim djelatnostima RS propisano je da proizvodnja i isporuka toplotne energije obuhvata proizvodnju i isporuku pare i tople vode iz daljinskog centralizovanog izvora ili pojedinačnih izvora za grijanje i druge svrhe, distributivnom mrežom do podstanice potrošača, uključujući i podstanicu.

Tačkom t) istog člana propisano je da je sistem daljinskog grijanja jedinstven tehničko-tehnološki sistem međusobno povezanih energetske objekata koji služe za obavljanje djelatnosti iz tačke g) ovog člana, a sastoji se od toplotnog izvora, distributivne (vrelododne i toplovodne) mreže i podstanica potrošača kao predajnih stanica dok je tačkom é) istog člana propisano da je distributivni sistem dio sistema daljinskog grijanja koji čini distributivna mreža za prenos toplotne energije tarifnim kupcima, a koji se sastoji od vrelovoda i toplovoda (podzemnih i nadzemnih) i uređaja i postrojenja koji su njihovi sastavni dijelovi.

Tačkom u) propisano da tarifni kupac toplotne energije je pravno ili fizičko lice čiji je objekat priključen na distributivnu mrežu i koji koristi energiju za vlastite potrebe u propisanom tarifnom sistemu, dok je tačkom f) istog člana propisano da unutrašnje grijne instalacije su toplovodne instalacije i uređaji koji počinju iz podstanice, a čine ih uređaji, razvodna mreža i grijna tijela u objektu;

Zakon o komunalnim djelatnostima RS u članu 6. stav 1. tačka g) navodi da jedinica lokalne samouprave svojom odlukom detaljno propisuje opće uslove koje sadrži ugovor između davaoca i korisnika komunalne usluge kao i uslove za korištenje i prestanak korištenja komunalne usluge, predviđene tačkom d) istog člana;

Članom 9. Zakona o komunalnim djelatnostima propisano je sljedeće:

„(3) Izuzetno od stava 1. ovog člana, ako je komunalna djelatnost proizvodnja i isporuka toplotne energije za zagrijavanje zgrada, jedinica lokalne samouprave može razdvojiti djelatnost proizvodnje toplotne energije i djelatnost distribucije toplotne energije i ove poslove povjeriti jednom ili više preduzeća ili privrednih društava, pod uslovima propisanim ovim zakonom i Odlukom o snabdijevanju toplotnom energijom, tarifnim sistemima za obračun toplotne energije i izvršenih usluga koju donose jedinice lokalne samouprave koje imaju sistem daljinskog grijanja.

(4) Odlukom iz stava 3. ovog člana jedinica lokalne samouprave određuje modele obračuna i raspodjele troškova za isporučenu toplotnu energiju tarifnim kupcima, kao i uslove za priključenje i isključenje sa sistema, a naročito:

a) osnovne tarifne elemente za obračunavanje toplotne energije koju proizvođač toplotne energije kao davalac komunalne usluge proizvodi i isporučuje tarifnim kupcima, kao korisnicima komunalne usluge,

b) osnove za formiranje cijene i određivanje tarifnih grupa, tarifnih stavova i elemenata za obračun isporučene toplotne energije,

v) razvrstavanje korisnika po tarifnim grupama i podgrupama,

g) obračun, raspodjelu i plaćanje troškova isporučene toplotne energije tarifnom kupcu, kao i troškove distribucije prema instaliranoj snazi kada korisnik nije preuzimao toplotnu energiju, odnosno kada se očitavanje na njegovom mjernom uređaju nije mijenjalo u odnosu na prethodni obračun,

d) metodologiju formiranja cijena toplotne energije i postupak promjene,

đ) matricu tarifnih modela,

e) uslove za priključenje na mrežu i za prestanak korištenja toplotne energije.

(5) Djelatnost isporuke toplotne energije, upravljanja distributivnim sistemom i snabdijevanja toplotnom energijom obuhvata i eventualno preuzimanje toplotne energije od drugih proizvođača toplotne energije radi isporuke ove energije tarifnim kupcima sa kojima isporučilac zaključuje ugovor iz člana 16. ovog zakona, a koji sadrži sve bitne elemente kada je riječ o cijeni, plaćanju, rokovima isporuke, prestanku korištenja ove komunalne usluge i slično.

(6) Davalac komunalne usluge dužan je da na ispostavljenom računu posebno istakne i obračuna troškove isporučene toplotne energije i troškove distribucije prema instaliranoj snazi.“

Zakon o komunalnim djelatnostima RS u članu 16. stav (3) propisano da korisnik plaća utvrđenu cijenu za pruženu komunalnu uslugu na osnovu računa koji ispostavlja davalac komunalne usluge i koji ima snagu vjerodostojne isprave.

7. Utvrđeno činjenično stanje i ocjena dokaza

Nakon sagledavanja svih relevantnih činjenica, dokaza i dokumentacije dostavljene od stranke u postupku, trećih lica kao i ostalih podataka koje je prikupilo i sa kojima raspolaže Konkurencijsko vijeće, utvrđeno je sljedeće:

7.1. Grad Banja Luka – zabranjeni sporazum

Grad Banja Luka je putem Skupštine Grada, na osnovu člana 82. stav 2. Zakona o lokalnoj samoupravi, člana 6. Zakona o komunalnim djelatnostima, člana 22. Statuta Grada Banja Luka i člana 12. Ugovora o strateškom partnerstvu broj 12-G-1540/17 od 30.05.2017. godine donio Odluku o općim uslovima za proizvodnju, isporuku i korištenje toplotne energije („Službeni glasnik Grada Banja Luka, broj 2/18, 40/18 i 12/19.

Putem Skupštine Grada, Grad Banja Luka je, na osnovu člana 82. stav 2. Zakona o lokalnoj samoupravi, člana 6. i članova 9. stav 3. i 4. Zakona o komunalnim djelatnostima, člana 32. Statuta Grada Banja Luka i člana 12. Ugovora o strateškom partnerstvu broj 12-G-1540/17 od 30.05.2017. godine donio Odluku o tarifnom sistemu sa Metodologijom obračuna isporučene toplotne energije („Službeni glasnik Grada Banja Luka“, br. 2/18 i 40/18).

Konkurencijsko vijeće je izvršilo uvid u relevantne odredbe članova Odluke o općim uslovima za proizvodnju, isporuku i korištenje toplotne energije i Odluke o tarifnom sistemu sa Metodologijom obračuna isporučene toplotne energije te utvrdilo kako slijedi:

U članu 22. Odluke o općim uslovima za proizvodnju, isporuku i korištenje toplotne energije navodi se sljedeće:

„(1) Korisniku usluge može se, na njegov pismeni zahtjev, odobriti izdvajanje iz centralnog toplifikacijskog sistema (u daljem tekstu: isključiti) ako tehničke karakteristike sistema to omogućavaju.

(2) Korisnik usluge iz stava (1) ovog člana kojem je odobreno izdvajanje iz centralnog toplifikacijskog sistema, ako tehničke mogućnosti to dozvoljavaju, odnosno ako se time ne ugrožava kvalitet toplotne energije, standard i sigurnost drugih korisnika usluge i ako se time negativno ne utječe na životnu sredinu, dužan je da plati troškove izdvajanja iz toplifikacijskog sistema.

(3) Isključenje zgrade, kao cjeline, iz centralnog toplifikacijskog sistema moguće je ako se obezbijedi suglasnost za izdvajanje svih korisnika usluge unutar zgrade, te prethodna suglasnost davaoca usluge. U slučaju zahtjeva za ponovnim priključenjem primjenjuju se odredbe člana 12. ove Odluke.

(4) Ukoliko tehničke karakteristike ne omogućavaju potpuno isključenje korisnika iz toplifikacijskog sistema zbog prolaska cijevi kroz prostor korisnika, a koje napajaju druge korisnike toplotnom

energijom, korisniku usluge, na njegov pismeni zahtjev, može se odobriti isključenje, uz prethodno pribavljenu saglasnost svih stanara Zajednice etažnih vlasnika, odnosno vlasnika objekta, na način da prihvati jedan od tri ponuđena modaliteta:

a) da na osnovu dostavljenog stručnog mišljenja o ispunjenosti uslova za isključenje iz toplifikacijskog sistema, po ispostavljenom računu plati cijenu grijanja na bazi rada od 24 časa dnevno za isporučenu energiju putem vodova koji prolaze kroz prostor korisnika, a snabdijevaju druge korisnike. Stručno mišljenje, o trošku korisnika, sačinjava lice ovlašteno za takvu vrstu posla, a isto sadrži jasne parametre iz kojih je vidljivo koliko toplotne energije prostoru korisnika daju postojeći vodovi koji prolaze kroz isti i snabdijeva druge korisnike;

b) da o svom trošku, putem ovlaštenog stručnog lica, izvrši izolaciju vodova koji prolaze kroz prostor korisnika nekim od izolacionih materijala koji se koriste u oblasti termotehnike, o čemu se sačinjava zapisnik koji potpisuju: ovlašteni predstavnik korisnika, davaoca usluge i stručno lice koje je izvršilo izolaciju vodova, a korisniku se dalje ne ispostavlja račun za toplotnu energiju.

v) da sa isporučiocem zaključi ugovor kojim će se obavezati da za isporučenu toplotnu energiju plaća 30% od pune cijene za grijanje, u kom slučaju se neće vršiti radnje iz tačke a) i b) ovog stava.

Nepotpuno isključenje iz tačke a), b) i v) podrazumijeva i isključenje grijnih tijela (radijatori) sa postojećih vodova, o čemu će biti sačinjen zapisnik koji potpisuju ovlašteni predstavnik korisnika i davaoca usluge, a ovi radovi će se izvoditi pod nadzorom davaoca usluge.

U članu 23. Odluke o općim uslovima za proizvodnju, isporuku i korištenje toplotne energije navodi se sljedeće:

- (1) Korisnik koji želi da se izdvoji iz centralnog toplifikacijskog sistema davaoca usluga može to učiniti uz ispunjavanje svih pozitivnih zakonskih propisa i u skladu sa pratećim dozvolama i saglasnostima.
- (2) Podnošenje zahtjeva za izdvajanje iz centralnog toplifikacijskog sistema davaocu usluge je moguće u periodu od 15. maja do 15. septembra za narednu grijenu sezonu.
- (3) Isključenje se vrši blokiranjem ventila na mjestu priključka, odnosno blokiranjem prvih ventila u podstanici kupca ili fizičkim odvajanjem instalacija kupca ukoliko se radi o individualnom stambenom ili poslovnom objektu, a ukoliko se radi o isključenju stana ono se vrši fizičkim odvajanjem unutrašnje toplotne instalacije kupca, ukoliko za to postoje tehničke mogućnosti.
- (4) Isključeni korisnik usluge je odgovoran za svu eventualnu štetu koja nastane zbog izdvajanja iz centralnog toplifikacijskog sistema, na unutrašnjoj instalaciji, odnosno u unutrašnjosti objekta ili stana, kao što je smrzavanje i pucanje cjevovoda, izlivanje tople vode ili bilo koje druge štete koja nastane zbog isključenja.

U članu 61. stav (3) Odluke o općim uslovima za proizvodnju, isporuku i korištenje toplotne energije propisano je sljedeće:

„Korisnik usluge je dužan da plati troškove privremene obustave isporuke toplotne energije (privremenog isključenja) i da redovno plaća troškove distribucije po instalisanoj snazi u skladu sa Tarifnim sistemom za vrijeme privremenog isključenja iz toplifikacionog sistema...”

U članu 1. alineja 5. Odluke o tarifnom sistemu sa Metodologijom obračuna isporučene toplotne energije određen je, između ostalog, obračun i plaćanje naknade za vrijeme privremenog isključenja iz toplifikacionog sistema.

U članu 14. Odluke o tarifnom sistemu sa Metodologijom obračuna isporučene toplotne energije propisano je sljedeće:

Osnova za obračun naknade korisnicima za vrijeme privremenog isključenja iz toplifikacijskog sistema je korisna površina stambeno/poslovnog prostora ili instalisana snaga isključenog objekta. Utvrđuje se na bazi nakande za distributivne troškove po instalisano snazi, a u skladu sa Metodologijom obračuna isporučene toplotne energije i obračunava se mjesečno za sve tarifne modele.

U članu 24. stav (1) Odluke o tarifnom sistemu sa Metodologijom obračuna isporučene toplotne energije propisano je sljedeće:

Obračun naknade za vrijeme privremenog isključenja korisnika usluge po odobrenom zahtjevu za izdavanje iz centralnog toplifikacionog sistema ili zbog dugovanja, korisnima usluge se vrši mjesečno u skladu sa Metodologijom.

Metodologijom obračuna isporučene toplotne energije koja čini Prilog 1. Odluke o tarifnom sistemu sa Metodologijom obračuna isporučene toplotne energije u članu 1. alineija 3. uređen je, između ostalog, obračun naknade za vrijeme privremenog isključenja korisnika iz toplifikacionog sistema.

U članu 8. Metodologije obračuna isporučene toplotne energije propisano je sljedeće:

Osnova za obračun naknade korisnicima za vrijeme privremenog isključenja iz toplifikacionog sistema je korisna površina stambeno/poslovnog prostora ili instalisana snaga isključenog objekta. Utvrđuje se na bazi nakande za distributivne troškove po instalisano snazi, a u skladu sa članom 5. Metodologije obračuna isporučene toplotne energije.

Pod privremenim isključenjem smatra se, shodno stavu privrednog subjekta EKO TOPLANE Banja Luka, isključenje koje se vrši na određeni period i pod pretpostavkom da će korisnik ponovo da koristi uslugu, čim prođu razlozi zbog kojih je tražio privremenu obustavu energije, što je u praksi u većini slučajeva bilo zbog neriješenih imovinsko-pravnih odnosa, dugotrajnih ostavinskih postupaka, kao i u slučaju da je prostor, u koji se isporučuje energija, duži vremenski period prazan.

Obzirom na navedeno, predmetni postupak je pokrenut zbog osnovane sumnje da propisanim i postupanjem po istom krše odredbe Zakona o konkurenciji i to član 4. stav (1) tačka e) i član 10. stav (2) tačka d):

Član 4. stav (1) tačka e) Zakona propisuje da su zabranjeni sporazumi, ugovori, pojedine odredbe sporazuma ili ugovora, zajednička djelovanja, izričiti i prešutni dogovori privrednih subjekta, kao i odluke i drugi akti privrednih subjekta koji za cilj i posljedicu imaju sprječavanje, ograničavanje ili narušavanje tržišne konkurencije na relevantnom tržištu, a koji se odnose na zaključivanje takvih sporazuma kojima se druga strana uslovljava da prihvati dodatne obaveze koje po prirodi i običajima u trgovini nisu u vezi sa predmetom sporazuma.

Konkurencijsko vijeće je utvrdilo da, na osnovu gore navedenog, Grad Banja Luka neosporno ima pravo, a i obavezu uređenja pitanja i oblasti proizvodnje i isporuke toplotne energije na području Banja Luke.

Stupanjem na snagu Odluke o općim uslovima za proizvodnju, isporuku i korištenje toplotne energije („Službeni glasnik Grada Banja Luka, broj 2/18, 40/18 i 12/19) i Odluke o tarifnom sistemu sa Metodologijom obračuna isporučene toplotne energije („Službeni glasnik Grada Banja Luka, broj 2/18 i 40/18) Grad Banja Luka je direktno djelovao na tržištu te svojim djelovanjem počinio zabranjeni sporazum tako što je uslovio drugu stranu (korisnika usluga) da prihvati dodatne obaveze koje po prirodi i običajima u trgovini nisu u vezi sa predmetom sporazuma.

U članu 22. stav (1) i (2) Odluke o općim uslovima za proizvodnju, isporuku i korištenje toplotne energije navodi se da se korisniku usluge može, na njegov pismeni zahtjev, odobriti izdvajanje iz centralnog toplifikacionog sistema (isključenje) ako tehničke karakteristike sistema to omogućavaju.

Korisnik kojem je odobreno izdvajanje iz centralnog toplifikacijskog sistema, ako tehničke mogućnosti to dozvoljavaju, odnosno ako se time ne ugrožava kvalitet toplotne energije, standard i sigurnost drugih korisnika usluge i ako se time negativno ne utiče na životnu sredinu, dužan je da plati troškove izdvajanja iz toplifikacijskog sistema.

Sporno djelovanje ogleđa se u propisanom odredbom člana 22. stav (4) Odluke gdje je navedeno da korisnik prethodno mora pribaviti saglasnost svih stanara Zajednice etažnih vlasnika (ZEV-a), odnosno vlasnika objekta, ukoliko tehničke karakteristike ne omogućavaju potpuno isključenje korisnika iz toplifikacijskog sistema zbog prolaska cijevi kroz prostor korisnika, a koje napajaju druge korisnike toplotnom energijom. Jedino na taj način, uz pribavljenu saglasnost svih ostalih stanara, korisniku usluge se može, na njegov pismeni zahtjev, odobriti isključenje i tek tada pristupa odabiru jednog od tri ponuđena modaliteta. Pribavljene saglasnosti svih stanara nema osnovanosti u tehničkom ili bilo kojem drugom smislu osim što se korisnik izlaže situaciji da zavisi od dobre volje drugih stanara da mu odobre (ili ne) isključenje sa toplifikacijskog sistema.

Tehničke karakteristike isključenja korisnika iz toplifikacijskog sistema zbog prolaska cijevi kroz prostor korisnika, a koje napajaju druge korisnike toplotnom energijom, u svakom slučaju cijeni davalac usluga (EKO TOPLANE), a nikako ostali stanari stambene jedinice. U tom smislu, smatra se opravdanim, kako je i propisano članom 6. stav e) Odluke, da je korisnik usluge obavezan pribaviti saglasnost davaoca usluge u slučaju privremenog izdvajanja iz toplifikacionog sistema.

Opravdano je, također, obezbjeđenje saglasnosti za izdvajanje svih korisnika usluge unutar zgrade kada je riječ o isključenju zgrade, kao cjeline, iz centralnog toplifikacijskog sistema obzirom da se tada poštuje volja svih stanara za isključenjem te se ne nameće isključenje stanarima koji i dalje žele koristiti toplotnu energiju u svojim stanovima, a kako je i propisano članom 22. stav (3) Odluke.

Tehničke mogućnosti koje dozvoljavaju potpuno isključenje, kako je pojašnjeno od strane EKO TOPLANE Banja Luka, su objekti sa jednocijevnim sistemima, uglavnom zgrade novije gradnje, kod kojih nema vertikalnih cijevi koje napajaju druge korisnike.

Otvaranjem mogućnosti da korisnik može izabrati jedan od modaliteta koji mu najviše odgovara ukoliko tehničke karakteristike ne omogućavaju potpuno isključenje (zgrade starije gradnje gdje postoje cijevi koje napajaju i druge korisnike), u smislu plaćanja utroška na osnovu nalaza stručnog mišljenja ili 30% (bez potrebe da pribavlja mišljenje) ili da izvrši izolaciju vodova pri čemu onda nije više u obavezi plaćanja utroška, smatra se postupanjem koje je u skladu sa odredbama Zakona o konkurenciji.

Konkurencijsko vijeće, u smislu izdvajanja iz centralnog toplifikacijskog sistema davaocu usluge isključivo u periodu od 15. maja do 15. septembra za narednu grijenu sezonu, obzirom da tehničke specifičnosti distribucije i isporuke toplotne energije sistemom daljinskog grijanja, ovo vremensko ograničenje klasifikuje u opravdane kriterije, nije našlo spornim propisano u članu 23. stav (2) Odluke kao ni propisano ostalim odredbama ovog člana.

Međutim, provođenjem predmetnog postupka Konkurencijsko vijeće je utvrdilo da se naknadom za vrijeme prekida ili obustave isporuke toplotne energije, koja je propisana u dijelu stava (3 člana 61. Odluke, druga strana uslovljava da prihvati dodatne obaveze koje po prirodi i običajima u trgovini nisu u vezi sa predmetom sporazuma na način da korisnik usluge mora da redovno plaća troškove distribucije po instalisanoj snazi u skladu sa Tarifom za vrijeme privremenog isključenja sa grijanja.

Tarifnom sistemom sa Metodologijom obračuna isporučene toplotne energije se, između ostalog, određuje obračun i plaćanje naknade za vrijeme privremog isključenja iz toplifikacionog sistema (član 1, alineja 5 Odluke o tarifnom sistemu sa Metodologijom obračuna isporučene toplotne energije.)

Članom 11. Metodologije obračuna propisano je da osnov za utvrđivanje mjesečnog iznosa distributivnih troškova instalisana snaga ili korisna površina stambenog, odnosno poslovnog prostora, u skladu sa ovom Metodologijom. Iznos pokriva troškove poslovanja utrošene sirovine i materijal za investiciono i tekuće održavanje, troškove radne snage, troškove proizvodne usluge, amortizaciju, očitavanje mjerila toplotne energije i održavanja zajedničkih mjerila toplotne energije, nematerijalne i ostale troškove poslovanja i troškove nabavke novih stalnih sredstava.

Konkurencijsko vijeće je uzelo u obzir i Zakon o zaštiti potrošača RS koji u članu 46. kaže da u usluge od opšteg ekonomskog interesa spada i snabdijevanje toplotnom energijom te da pružanje ekonomske usluge potrošaču zasniva se na ugovornom odnosu između potrošača i trgovca te da, shodno članu 48. potrošnja toplotne energije treba da bude obračunata potrošaču na osnovu stvarnih isporuka, očitanih na mjernom uređaju potrošača.

Konkurencijsko vijeće je u svojim već usvojenim predmetnim rješenjima, a koji se odnose na isključivanje korisnika sa sistema centralnog gradskog grijanja (Rješenje broj: UP-03-26-2-047-18/18 od 21.03.2019. godine i Rješenje broj: UP-03-26-2-018-30/19 od 28.05.2020. godine), prikupljalo podatke od privrednih subjekata koji također obavljaju komunalne usluge od javnog interesa, gdje je analizom dostavljenih podataka utvrdilo da isti ne naplaćuju paušale, distributivne troškove ili neke druge slične troškove u situacijama kada su korisnici privremeno ili trajno isključeni sa vodovodne ili kanalizacione mreže, odnosno nakon isključivanja sa mreže snabdijevanja električnom energijom.

Imajući u vidu navedeno, Konkurencijsko vijeće je odlučilo kao u tački 1. dispozitiva ovog Rješenja.

Konkurencijsko vijeće je proglasilo ništavnim (ex lege) odredbe koje se tiču prethodnog pribavljanja saglasnosti svih stanara Zajednice etažnih vlasnika, odnosno vlasnika objekta, u slučaju privremenog isključenja korisnika iz toplifikacijskog sistema kao i odredbi koje se tiču obračuna i naplate naknade za vrijeme privremenog isključenja iz toplifikacionog sistema Odluke o opštim uslovima za proizvodnju, isporuku i korištenje toplotne energije („Službeni glasnik Grada Banja Luka, broj 2/18, 40/18 i 12/19) i Odluke o tarifnom sistemu sa Metodologijom obračuna isporučene toplotne energije („Službeni glasnik Grada Banja Luka, broj 2/18 i 40/18), u skladu sa odredbama člana 4. stav (2) Zakona o konkurenciji, kao u tački 2. dispozitiva ovog Rješenja.

7.2. EKO TOPLANE Banja Luka - zloupotreba dominantnog položaja

Grad Banja Luka je na osnovu Ugovora o strateškom partnerstvu broj 12-G-1540/17 od 30.05.2017. godine odredio da se privredni subjekt EKO TOPLANE Banja Luka kao davalac komunalne usluge bavi proizvodnjom i isporukom toplotne energije na teritoriji Grada Banja Luka. Jedini je isporučilac toplotne energije sistemom daljinskog grijanja u Gradu Banja Luka i kao takav ima dominantan položaj na relevantnom tržištu distribucije i isporuke toplotne energije sistemom daljinskog grijanja; U suvlasništvu je Grada Banja Luka i privrednog subjekta Iee Tehnology d.o.o. Banja Luka.

Na zahtjev Konkurencijskog vijeća privredni subjekt EKO TOPLANE Banja Luka je dostavio podatke o ukupnom broju korisnika usluga koji je u periodu od 2021. godine do 2023. godine u blagom porastu (2021. godina – (..)**¹ korisnika, 2022. godina – (..)** korisnika i 2023. godina – (..)** korisnika). Broj novih priključaka u 2021. godini iznosio je (..)**¹, (..)**¹ u 2022. godini te (..)**¹ korisnika u 2023. godini.

U skladu sa članom 9. stav (1) Zakona, privredni subjekt ima dominantni položaj na relevantnom tržištu roba ili usluga, ako se zbog svoje tržišne snage može ponašati u značajnoj mjeri nezavisno od stvarnih ili mogućih konkurenata, kupaca, potrošača ili dobavljača, također uzimajući u obzir udio tog privrednog subjekta na relevantnom tržištu, udjele koje na tom tržištu imaju njegovi konkurenti, kao i pravne i druge zapreke za ulazak drugih privrednih subjekata na tržište.

Također, u skladu sa članom 9. stavom (2), pretpostavlja se da privredni subjekt ima dominantan položaj na tržištu roba ili usluga, ako na relevantnom tržištu ima udio veći od 40%.

Samo postojanje dominantnog položaja nije zabranjeno, ali je u skladu sa odredbama člana 10. Zakona zabranjena svaka zloupotreba dominantnog položaja jednog ili više privrednih subjekata na relevantnom tržištu.

U skladu sa članom 10. stav (2) tačke d) Zakona zabranjena je zloupotreba dominantnog položaja koja se odnosi na zaključivanje sporazume kojima se uslovljava da druga strana prihvati dodatne obaveze koje po svojoj naravi ili prema trgovinskom običaju nemaju veze s predmetom takvog sporazuma.

---

¹ podaci predstavljaju poslovnu tajnu u smislu člana 38. Zakona o konkurenciji

Naime, odredbama Odluke o opštim uslovima za proizvodnju, isporuku i korištenje toplotne energije data je mogućnost korisnicima da pod određenim uslovima ne koriste toplotnu energiju iz sistema daljinskog grijanja i da raskinu ugovor, odnosno EKO TOPLANE Banja Luka će dati saglasnost za privremeno isključenje sa toplifikacionog sistema.

Procedura isključenja, odnosno dokument pod nazivom Uputstvo za izdvajanje iz centralnog toplifikacionog sistema dostupan je na web stranici EKO TOPLANE Banja Luka, gdje je propisano koji su obavezni elementi zahtjeva za izdvajanje iz centralnog toplifikacionog sistema, koje vrste isključenja postoje, u kojem slučaju je moguće potpuno, a u kojem slučaju nepotpuno isključenje.

Kada je riječ o nepotpunom isključenju, u Uputstvu se dalje navodi, da je korisnik nakon pribavljanja saglasnosti svih stanara ZEV-a dužan izabrati jedna od tri ponuđena modaliteta te koje su obavezne radnje okončanja postupka isključenja.

U prilogu Uputstva je obrazac Zahtjeva za izdvajanje iz centralnog toplifikacijskog sistema, obrazac Saglasnosti za izdvajanje iz centralnog toplifikacionog sistema gdje u napomeni stoji da ovu saglasnost treba ovjeriti od strane svih stanara ZEV-a, odnosno vlasnika, kod nadležnog organa jedinice lokalne samouprave ili notara i dostaviti Davaocu usluge u predviđenom roku, po članu 22. i 23. Odluke o opštim uslovima za proizvodnju, isporuku i korištenje toplotne energije te Odluku o utvrđivanju troškova za izdvajanje iz centralnog toplifikacijskog sistema (trošak izlaska na teren, trošak potpunog/nepotpunog isključenja).

Ugovor o raskidu kao takav ne postoji, obzirom da se ugovor smatra raskinutim danom potpisivanja zapisnika o isključenju od obje ugovorene strane, odnosno konstatovanjem da su ispunjeni uslovi propisani ovom Odlukom, kako se navodi u podnesku privrednog subjekta EKO TOPLANE Banja Luka broj: 4484/24 od 14.05.2024. godine. U prilogu ovog podneska, na zahtjev Konkurencijskog vijeća, privredni subjekt EKO TOPLANE Banja Luka dostavio je 3 primjerka zapisnika o isključenju i to: zapisnik o potpunom isključenju, zapisnik o nepotpunom isključenju, oba za fizička lica, te zapisnik o potpunom isključenju za pravno lice (ne postoji niti jedan slučaj privremenog isključenja za pravno lice).

Uvidom u dostavljene Zapisnike Konkurencijsko vijeće je utvrdilo da isti sadrži podatke o korisniku (ime, adresu, kontakt, broj i datum zahtjeva), podatke o predstavniku davaoca usluga, podatke o tehničkim karakteristikama sistema gdje je precizirano da li (ili ne) cijevi napajanja ostalih korisnika prolaze kroz prostor (u slučaju potpunog isključenja ne prolaze i obrnuto), podatke o preuzetim radnjama (ne)potpunog isključenja na licu mjesta – da li je izvršeno plombiranje/fizičko odvajanje te opis izvršene radnje (između ostalog i saglasnost svih stanara ZEV-a u slučaju nepotpunog isključenja kao i izabrani modalitet, u skladu sa odredbom člana 22 stav (4) Odluke), podatke o tehničkim karakteristikama sistema – plaćeni troškovi isključenja i izvršeno (ne)potpuno isključenje kao i datum sačinjavanja zapisnika.

Međutim, primjenom odredbe člana 22. stav (4) Odluke o opštim uslovima za proizvodnju, isporuku i korištenje toplotne energije privredni subjekt EKO TOPLANE Banja Luka zloupotrijebio je dominantan položaj na način da je uslovio drugu stranu (korisnika usluga) da prihvati dodatne obaveze koje po svojoj naravi ili prema trgovinskom običaju nemaju veze s predmetom takvog sporazuma uslovljavanjem da prethodno mora pribaviti suglasnost svih stanara Zajednice etažnih vlasnika, odnosno vlasnika objekta, ukoliko tehničke karakteristike ne omogućavaju potpuno isključenje korisnika iz toplifikacijskog sistema zbog prolaska cijevi kroz prostor korisnika, a koje napajaju druge korisnike toplotnom energijom. Jedino na taj način, uz pribavljenu saglasnost svih ostalih stanara, korisniku usluge se može, na njegov pismeni zahtjev, odobriti isključenje i tek tada pristupa odabiru jednog od tri ponuđena modaliteta.

Ugovor o snabdjevanju tarifnog kupca zaključuje se između distributera toplinske energije i tarifnog kupca, što podrazumjeva da se sva prava i obaveze, kao i sam raskid ugovora tiču isključivo i samo ugovornih strana, odnosno EKO TOPLANE Banja Luka i tarifnog kupca kao krajnjeg korisnika. EKO TOPLANE Banja Luka je nametnulo dodatni uslov korisniku svoje usluge da u slučaju da želi istu da otkáže, mora zavisti od „dobre volje“ ili interesa treće strane kako bi se taj ugovorni odnos raskinuo. Zahtijevanje od tarifnog kupca da za raskid ugovora o isporuci toplotne energije traži saglasnost ostalih korisnika, jasno i nedvosmisleno predstavlja nametanje dodatnih uslova koji nemaju veze sa samim

raskidom ugovora, što je prema odredbama Zakona o konkurenciji zabranjeno, odnosno predstavlja zloupotrebu dominantnog položaja prema članu 10. stav (2) tačka d) Zakona o konkurenciji.

Što se tiče samog isključenja korisnika iz toplifikacijskog sistema, ukoliko tehničke karakteristike ne omogućavaju potpuno isključenje korisnika iz toplifikacijskog sistema zbog prolaska cijevi kroz prostor korisnika, a koje napajaju druge korisnike toplotnom energijom, korisniku usluge, na njegov pismeni zahtjev, može se odobriti isključenje, na način da prihvati jedan od tri gore pomenuta ponuđena modaliteta. Konkurencijsko vijeće nije našlo da je navedeno u suprotnosti sa odredbama Zakona o konkurenciji obzirom da korisnik može izabrati jedan od modaliteta koji mu najviše odgovara, u smislu plaćanja utoška na osnovu nalaza stručnog mišljenja ili 30% (bez potrebe da pribavlja mišljenje), da izvrši izolaciju vodova pri čemu onda nije više u obavezi plaćanja utroška ili da sa isporučiocem zaključi ugovor kojim će se obavezati da za isporučenu toplotnu energiju plaća 30% od pune cijene za grijanje, u kom slučaju onda ne mora izvršiti jednu od ove prethodno spomenute radnje. U praksi, prema podacima privrednog subjekta EKO TOPLANE Banja Luka koji su dostavljeni u podnesku od 22.08.2024. godine, korisnici su, u periodu od 2021-2023 godine, isključivo koristi mogućnost izolacije vodova (2021. godina – (..)isključenja, 2022. godina – (..) isključenja i 2023. godina – (..)isključenja) što je zapravo i ukupan broj nepotpuno isključenih korisnika privrednog subjekta EKO TOPLANE Banja Luka.

Ipak, Konkurencijsko vijeće smatra pozitivnim što korisnici, u slučaju da žele da budu isključeni iz toplifikacijskog sistema, imaju mogućnost izbora modaliteta na koji način im je najprihvatljivije da to učine.

Statistički gledano, broj zaprimljenih zaključaka za isključenje u 2021. godini iznosio je (..) (..) u 2022. godini te (..) korisnika u 2023. godini od čega je u 2021. godini odbijeno (..) u 2022. godini (..) te (..) u 2023. godini.

U ovom posmatranom periodu nije od viška spomenuti da broj odobrenih zahtjeva za isključenje nije bilježio značajna odstupanja, i to (..) u 2021. godini (potpuno isključenih (..) nepotpuno isključenih (..)), (..) (potpuno isključenih (..) nepotpuno isključenih (..)) u 2022. godini te (..) (potpuno isključenih (..) nepotpuno isključenih (..)) u 2023. godini što ide u prilog činjenici da zahtjevi za isključenje ne bilježe rast te ne dovode do ugrožavanja poslovanja privrednog subjekta EKO TOPLANE Banja Luka.

Nadalje, na osnovu provedenog postupka, koji je prethodio donošenju predmetnog Rješenja utvrđeno je kršenje, odnosno zloupotreba dominantnog položaja EKO TOPLANE Banja Luka, u skladu sa članom 10. stav (2) tačka d) Zakona o konkurenciji primjenom gore navedenih odredbi Odluke o tarifnom sistemu sa Metodologijom obračuna isporučene toplotne energije na način da se isključenim korisnicima njihovih usluga naplaćuje nakanda za distributivne troškove po instalisanoj snazi, čime se nameću dodatni uslovi koji nemaju veze s raskinutim ugovorom o isporuci toplinske energije.

Činjenica je da raskidom ugovora prestaju postojati obaveze za ugovorne strane, pa tako nije osnovano da se raskidom i nepostojanjem ugovora nameću dodatne obaveze te vremenski neograničeno trajanje plaćanja usluge koja se zapravo ne koristi. Spornim odredbama Odluke, odnosno Odluke o tarifnom sistemu sa Metodologijom obračuna isporučene toplotne energije, međutim, data je mogućnost korisnicima da pod određenim uslovima ne koriste toplotnu energiju iz sistema daljinskog grijanja i da raskinu ugovor uz prethodnu saglasnost privrednog subjekta EKO TOPLANE Banja Luka, ali korisnik i dalje nastavlja plaćati određeni iznos troškova za uslugu koju praktično ne koristi ili kako se to naziva „troškove distribucije po instalisanoj snazi“.

Na poseban zahtjev Konkurencijskog vijeća privredni subjekt EKO TOPLANE Banja Luka je dostavio pojašnjenje da se bez sumnje „kod privremenog isključenja račun ispostavlja svo vrijeme trajanja privremenog isključenja, a koji se odnosi na troškove distribucije“ (podnesak zaprimljen dana 10.09.2024. godine pod brojem: UP-03-26-2-002-33/23).

Konkurencijsko vijeće je od EKO TOPLANE Banja Luka zatražilo primjerak računa kod privremenog isključenja koji je dostavljen u prilogu podneska koji je zaprimljen pod brojem: UP-03-26-2-002-20/23 dana 20.05.2024. godine (broj računa: 854988-33059 4/2024) iz kojeg su vidljivi podaci za obračun instalisane snage te elementi obračuna:

- distributivni troškovi po instalisanoj snazi, tarifni stav (Ts2), jedinica mjere m2, količina (75,00), cijena (0,38), stopa PDV-a (17), osnovica (28,50);

- iznos računa – 33,75 KM (28,50 KM + 4,85 PDV)).

Konkurencijsko vijeće je uzelo u obzir i Zakon o zaštiti potrošača RS koji u članu 46. kaže da u usluge od opšteg ekonomskog interesa spada i snabdijevanje toplotnom energijom te da pružanje ekonomske usluge potrošaču zasniva se na ugovornom odnosu između potrošača i trgovca te da, shodno članu 48. potrošnja toplotne energije treba da bude obračunata potrošaču na osnovu stvarnih isporuka, očitanih na mjernom uređaju potrošača.

Raskidom ugovora prestaju postojati obaveze za ugovorne strane, pa tako nije osnovano da se raskidom i nepostojanjem ugovora jednoj strani nameće dodatna obaveza u smislu neograničenog trajanja plaćanja usluge koja ne postoji. Dakle, ukoliko pružalac usluga, u konkretnom slučaju privredni subjekt EKO TOPLANE Banja Luka utvrdi kako su ispunjeni svi uslovi za isključenje korisnika sa mreže, u tom slučaju, danom isključenja, raskida se i poslovni odnos između pružaoca usluge i korisnika isporučene toplotne energije, pa je obavezan i prestanak svih finansijskih obaveza korisnika prema EKO TOPLANE Banja Luka.

Primjenom odredbi Odluke, odnosno Odluke o tarifnom sistemu sa Metodologijom obračuna isporučene toplotne energije, zahtjeva se nastavljanje plaćanja određenog iznosa (dijela ukupnih troškova ili troškova distribucije po instalisanoj snazi) za uslugu koju praktično ne koristi.

Ukoliko EKO TOPLANE Banja Luka utvrde kako su ispunjeni svi uslovi prema kojima se vrši isključivanje korisnika sa mreže, u tom slučaju, danom isključenja, raskida se i poslovni odnos između EKO TOPLANE Banja Luka i korisnika isporučene toplotne energije, pa je obavezan i prestanak svih finansijskih obaveza korisnika prema EKO TOPLANE Banja Luka.

Navedeno postupanje je utvrđeno kao zabranjeno konkurencijsko djelovanje, odnosno predstavlja uvjetovanje drugoj strani da prihvati dodatne obaveze koje po svojoj prirodi nemaju veze s predmetom sporazuma, te vodi ograničavanje tržišta na štetu potrošača.

Imajući u vidu navedeno, Konkurencijsko vijeće je odlučilo kao u tački 5. dispozitiva ovog Rješenja.

Radi neosporno utvrđenog zabranjenog konkurencijskog djelovanja u odredbama predmetne Odluke i Odluke o tarifnom sistemu sa Metodologijom obračuna isporučene toplotne energije, Konkurencijsko vijeće je naložilo Gradu Banja Luka da odmah, a najkasnije u roku od 120 (stotinudvadeset) dana od prijema ovog Rješenja, uskladi odredbe važeće Odluke i Odluke o tarifnom sistemu sa Metodologijom obračuna isporučene toplotne energije sa Zakonom o konkurenciji odnosno sa tačkom 1. dispozitiva ovog Rješenja (kao i sve druge odredbe u navedenim pravnim aktima u kojima su ponavljaju utvrđene nezakonitosti), te da u ostavljenom roku dostave dokaze o izvršenju istih.

Radi neosporno utvrđenog zabranjenog konkurencijskog djelovanja u odredbama predmetne Odluke i Odluke o tarifnom sistemu sa Metodologijom obračuna isporučene toplotne energije, Konkurencijsko vijeće je naložilo privrednom subjektu EKO TOPLANE Banja Luka da odmah po prijemu ovog Rješenja prestane sa primjenom istih, te da u ostavljenom roku dostave dokaze izvršenju istih.

Imajući u vidu navedeno, Konkurencijsko vijeće je odlučilo kao u tački 3. i 6. dispozitiva ovog Rješenja.

8. Novčana kazna

U smislu člana 48. stav (1) tačka a) Zakona o konkurenciji, novčanom kaznom u iznosu najviše do 10,0% vrijednosti ukupnog godišnjeg prihoda privrednog subjekta, iz godine koja je prethodila godini u kojoj je nastupila povreda zakona, kaznit će se privredni subjekt, ako zaključi zabranjeni sporazum na način propisan odredbama člana 4. Zakona o konkurenciji.

Također, u smislu člana 48. stav (1) tačka b) Zakona o konkurenciji, novčanom kaznom u iznosu najviše do 10,0% vrijednosti ukupnog godišnjeg prihoda privrednog subjekta, iz godine koja je prethodila godini

u kojoj je nastupila povreda zakona, kaznit će se privredni subjekt, ako zloupotrijebi dominantan položaj na način propisan odredbama člana 10. Zakona o konkurenciji.

Konkurencijsko vijeće je prilikom izricanja visine novčane kazne uzelo u obzir namjeru i dužinu trajanja povrede Zakona o konkurenciji kao i posljedice koje je ista imala na tržišnu konkurenciju, u smislu člana 52. Zakona o konkurenciji.

Polazeći od nesporno utvrđene činjenice da je Grad Banja Luka zaključio zabranjeni sporazum i time prekršio odredbe člana 4. stav (1) tačka e) Zakona o konkurenciji, u smislu člana 48. stav (1) tačka a) Zakona o konkurenciji, izrečena je novčana kazna u iznosu 20.000,00 (dvadesethiljada KM) što predstavlja 0,012 % budžeta iz 2023. godine koji je iznosio 164.807.200,00 KM.

Nadalje, polazeći od nesporno utvrđene činjenice da je EKO TOPLANE Banja Luka zloupotrijebio dominantni položaj, iz člana 10. stav (2) tačke d) Zakona o konkurenciji, u smislu člana 48. stav (1) tačke b) Zakona o konkurenciji, izrečena je novčana kazna u iznosu 7.500,00 (sedamhiljadaipetstotina KM), što predstavlja (..)** % ostvarenog prihoda iz 2023. godine, koji je iznosio (..)** KM.

S obzirom na visinu izrečene novčane kazne Konkurencijsko vijeće nije imalo za cilj prvenstveno kažnjavanje isključivo radi kršenja Zakona o konkurenciji već da upozori Grad Banja Luka i EKO TOPLANE Banja Luka na obavezu poštivanja pravila tržišne konkurencije utvrđenih odredbama Zakona o konkurenciji.

U slučaju da se izrečena novčana kazna ne uplati u utvrđenom roku ista će se naplatiti prinudnim putem, u smislu člana 47. Zakona o konkurenciji, uz obračunavanje zatezne kamate za vrijeme prekoračenja roka, prema važećim propisima Bosne i Hercegovine.

Imajući u vidu *navedeno Konkurencijsko vijeće je odlučilo kao u tačkama 4. i 7. dispozitiva ovog Rješenja.*

Pouka o pravnom lijeku

Protiv ovog Rješenja nije dozvoljena žalba.

Nezadovoljna strana može pokrenuti upravni spor pred Sudom Bosne i Hercegovine u roku od 30 dana od dana prijema, odnosno objavljivanja ovog Rješenja.

Predsjednik

Ivo Jerkić